

Patrícius ház

A kék szalonból a zöldbe vezettek át minket, ahol megtudtuk, hogy a déli, balkáni gyökerekkel rendelkező kereskedőcsalád hogyan vált városunk jeles jogászelitjévé.

- Azt mutassa már meg, ahol a disznót vágják! - szólt közbe az undok kis-öreg, aki sehogy sem illet a társaságunkba, és jól láthatóan az idegenvezetőt is bosszantotta.

Elég ramaty, esős idő volt, a kisöreget leszámítva mindannyian párokban érkeztünk, kiaknázva az ünnepnapos páros kedvezményt. Csupa középosztálybelinek vélhető, fiatal felnőtt fiú és lány pufi-dzsekiben vagy esőkabátban, tornacipőben - meg a bohócosan fehér, göndör hajú öreg a kopott zakójával, az esernyőjén támaszkodva, agyontaposott bőrcipőjében.

Az is lehet, hogy csak az eső elől húzódtott be a kapualjba, ha meg már itt volt, hát jött velünk, kötekedni kicsit ezzel az olcsó eleganciával felruházott tárlatvezető-féleséggel, aki egész biztosan legalább egy történész diplomát rejtegetett a tarsolyában, ha nem is mindjárt kettőt.

Az idegenvezető-féleség most sem válaszolt, csak folytatta szépen a mondkáját, ahogy azt vártuk tőle: egy félig-meddig megvakult velencei tükörben mutogatta nekünk, hogyan is éltek itt a régi kisasszonyok a japáni lakkládikáikban féltve őrzött varrókészleteikkel, elefántcsont- és korallberakásos gyűszűket húzva finom ujjaikra, amiket az imént megismert csipkézett szarvasbőr és nyerselyem kesztyűkben rejtegettek a hétköznapi tekintetek elől.

Amott egy kis pianínó, ott meg egy skiccfüzet. Egy befejezetlen vászon tanúskodott e finom teremtések nagyszerű kézügyességéről és művészi ízléséről, míg a terem másik fele a család komoly férfitagjainak *Corpus Iuris*ait, spanyol tárgyalóasztalait, tárgyalópipáit, tárgyaló röviditalos poharait, tárgyaló sétatálcáit, tárgyaló szemüvegeit és tárgyaló portréit mutatta be, komoly, szakállas, bajszos, mentés tárgyalóképűkkel és az *-icses*, *-szkis*, *-ános* és *-eres* neveket magyarázó Kossuthos fali nyomataikkal, címeres tintatartóikkal, Zalán futását

NAGY-LACZKÓ BALÁZS (1989) író. Tanulmányait Gyulán és Szegeden végezte régészet, néprajz és vallástudomány szakokon. Rendszeres publikál folyóiratokban.

vagy a Bánk bán, a szabadságharc egy jelenetét, vagy éppen Ferenc Jóska koronázását megörökítő karcokkal körítve.

- Azt mutassa már meg, ahol a disznót ölték! - vihogott közbe az öreg, az idegenvezető meg erre azzal folytatta, hogy nézzük meg alaposan ezeket a festett legyezőket közelebről is, mélyedjünk el egy pillanatra a holland porcelánkészlet kék kínai figurái között (kézi festés), és gondoljunk csak bele, milyen lehetett ennél a kedves kis asztalnál ücsörögni ezzel a kis *francia* verseskönyvvel, mely jól kifejezi a család *műveltségét*, melynek *ter-mé-sze-te-sen* minden egyes tagja *folyékonyan* beszélt németül, franciául, olaszul és (khm), persze, latinul és ógörögül is.

A következő szoba a család intimebb hétköznapijaiba engedett bepillantást: egy rövidke ágynak hála azt hihette az ember, hogy milyen alacsonyok voltak a régiek, de hamar felvilágosítást kaptunk, hogy ezekben az ágyakban gyakorlatilag ülve kellett aludni, gazdagon kipárnázva. Az itt látható ágytál a legkevésbé sem közönséges munka, és stílusában szorosan illeszkedik a mosakodó lavórhoz és kancsóhoz. Ebben a szobában a görög keleti és római katolikus veretes imakönyvecskék megismerlése után lehetőséget kaptunk az inascengő meghúzására, majd követhettük a csengő zsinórját és hangját a cselédfolyosó felé, mely - „mint bizonyára ezt már a kastélyban is láthatták” - gondoskodott a személyzet és a család elkülönítéséről.

Láthatták - minden második mondata feltételes módra végződött, mintha durva dolog lenne tényeket közölni ebben a finom kis fészekben: a legújabb operáról cseveghettek, a miniszterelnökkel bonyolódhattak levelezésbe... stb.

Végül kiértünk az üvegfolysóra, ahol az egyik falon a párizsi világkiállítást megjárt félig festett, félig kitömött szalonkás, siketfajdos képek néztek ránk üvegszemekkel, míg a fallal szemközt, az üvegtáblákon túl az eső verte bőszen a terrakottaköves belső udvart a kút körül.

- Most pedig megtekinthetik a kocsiszínt - jelentette be vezetőnk, feltárva az ajtót az udvar és közöttünk. A kocsiszín szemben volt, a kúton túl, mely kút mellett egykor - mesélte - állt a hófehér filagória, ahol a család társasági uzsonnáit és villásreggelijeit tartotta...

- Meg ahol a kolbászt töltötték! - visított közbe az öreg nevetve.

Vezetőnk megtorpant. Megvetőnek, parancsolónak szánt, de annál nagyobb bizonytalanságot kifejező tekintettel végigmérte az öreget.

- Meg ahol a kolbászt tölthették - hagyta rá, majd, érezve, hogy veszve minden, folytatta -, és itt, ahol állok, a kocsiszín előtt ölthették és perzselhették a disznót.

- Ölték!

- Ölték.

Az öreg diadalittasan összecsapta a tenyereit, majd elindult a kijárat felé:

- Mindig el akarja felejteni - motyogta nekünk elmenőben -, mindig el akarja felejteni...

Még sosem láttam hátat ilyen elégedetten mosolyogni.